

Opbouwwerk en de energietransitie

Onderzoek onder opbouwwerkers in Limburg over een rol die zij voor zichzelf zien weggelegd ten behoeve van de energietransitie

De energietransitie is een belangrijke opgave voor Nederland en veel woningcorporaties zijn bezig met het verduurzamen van hun huurwoningen. Deze intensieve klussen dienen begeleid te worden voor de bewoners. Landelijk wordt een pleidooi gehouden om het opbouwwerk hiervoor in te zetten, zodat zij deze energietransitie samen met bewoners doorlopen (o.a. Vlaar, 2019). Maar hoe kijken ze er zelf tegen aan? Wat zien de opbouwwerkers als hun rol in de energietransitie?

Betrokkenheid van de opbouwwerkers bij de energietransitie is niet vanzelfsprekend.

De energietransitie staat niet prominent op het netvlies van de opbouwwerkers.

Ook de welzijnsorganisaties lijken hier niet mee bezig. Op het moment dat het zich aandient (bijvoorbeeld verduurzaming van de sociale huurwoningen in de wijk) werken ze er wel aan mee.

Opbouwwerkers en bewoners worden opgeslokt door andere prioriteiten.

- *'Onze doelgroep staat zodanig in de overlevingsmodus dat dat onderwerp vaak niet aan de orde komt en dat het veelal wordt gezien als een elitair onderwerp.'*

Verantwoordelijkheid en kennis

Volgens de opbouwwerkers ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de energietransitie bij gemeenten en woningcorporaties. Opbouwwerkers zien wel een verantwoordelijkheid voor zichzelf vanuit het rechtvaardigheidsprincipe: opkomen voor belangen van inwoners als deze in het gedrang dreigen te komen.

Ondanks dat opbouwwerkers de energietransitie belangrijk vinden vragen ze zich af of zij hier het voortouw in moeten nemen. Ten eerste, zien zij een andere beroepsopdracht voor zichzelf weggelegd. Ten tweede, vragen zij zich af of zij over genoeg kennis beschikken om deze processen inhoudelijk adequaat te kunnen begeleiden.

- *'Oppassen om 'ons niet voor het karretje te laten spannen'*

Kerntaken opbouwwerk en energietransitie

Als het gaat over de kerntaken van het opbouwwerk: beschermen & versterken, stimuleren & ondersteunen, verbinden & beïnvloeden (Bouttelier & Boonstra, 2009) voelen de opbouwwerkers zich wel degelijk aangesproken. Het beschermen van bewonersbelangen zien ze als hun taak; bewoners ondersteunen en een stem te geven tijdens dit soort processen vanuit de principes van democratische besluitvorming en sociale rechtvaardigheid.

Beschermen & versterken

'Ik denk dat je je moet afvragen wat de baten ervan zijn? Zijn die mensen er echt mee geholpen als je ze daar mobiliseert? Als zij dat zelf niet zo zien moet je ze dat dan door de strot duwen, om het zo te zeggen?'

Stimuleren & ondersteunen

'Ik zou daar best iets in willen betekenen, een stukje voorlichting.'

'Wij kunnen wel helpen ondersteunen met zaken om die opdracht te vervullen.'

Verbinden & beïnvloeden

'Dus daarbij heb je wel ook weer de brugfunctie als opbouwwerker om de verschillende werelden met elkaar te verbinden. Dus daar zit zeker wel een mogelijkheid voor een rol of een opdracht als een overheid aan een bruggenbouwer denkt dan denk ik wel dat opbouwwerkers daar geschikt voor zijn.'

Opbouwwerk is op de toekomst gericht

Kenmerk van het opbouwwerk is de focus op de toekomst door bezig te zijn met de thema's die op politieke en maatschappelijke agenda's staan. Het onderzoek laat zien dat het opbouwwerk vanuit dit kenmerk zeker betrokken zou kunnen zijn bij relevante

maatschappelijke vraagstukken zoals de energietransitie. Echter, dan moeten ze vanaf het eerste uur bij dit soort betrokken worden: aan de voorkant instappen, kritisch meedenken en het proces (mede)vorm geven in plaats van gehoorzame uitvoerder van de energiebeleid te zijn.

